

Republic of the Philippines
Department of Education
 Regional Office IX, Zamboanga Peninsula

4

Zest for P rogress
 Zeal of P artnership

Araling Panlipunan

Ikatlong Markahan- Modyul 4:

Tungkulin ng Pamahalaan sa Pagtataguyod ng Karapatan ng Bawat Mamamayan

Pangalan ng Mag-aaral: _____

Baitang at Pangkat: _____

Pangalan ng Paaralan: _____

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Tessie D. Corda and Jeraldie Camada

Editor: Virlyn Polinar

Tagasuri: Fernando Buendia

Tagaguhit/Tagakuha ng Larawan: Mariam S. Sala

Tagalapat: Tessie D. Corda, MT-1

Tagapamahala: Majarani M. Jacinto, EdD, CESO VI
OIC, Schools Division Superintendent

Visminda Q. Valde, EdD
OIC, Assistant Schools Division Superintendent

Raymond M. Salvador, EdD, CESE
OIC, Assistant Schools Division Superintendent

Juliet A. Magallanes, EdD
CID Chief

Florencio R. Caballero, DTE
EPS - LRMDS

Alma L. Carbonilla, EdD
EPS – Araling Panlipunan

Alamin

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan at pag-unawa:

- Nasusuri ang mga gampanin ng pamahalaan upang matugunan ang pangangailangan ng bawat mamamayan.

Balikan

Panuto: Isulat ang **PI** kung nagsasaad ng Programang pang Impraestraktura at ang mga ahensiya nito **PH** kung programang hindi.

- _____ 1. Kagawaran ng Pagawaing Pambayan at Lansangan
- _____ 2. Kagawaran ng Kalusugan
- _____ 3. Commission on Election
- _____ 4. Kagawaran ng Edukasyon
- _____ 5. National Telecommunication Commission-NTC
- _____ 6. Kagawaran ng Repormang Pansakahan
- _____ 7. Philippine National Police
- _____ 8. National Irrigation Agrarian
- _____ 9. Kagawaran ng Likas na Yaman at Kapaligiran
- _____ 10. Kagawaran ng Industriya at Kalakalan

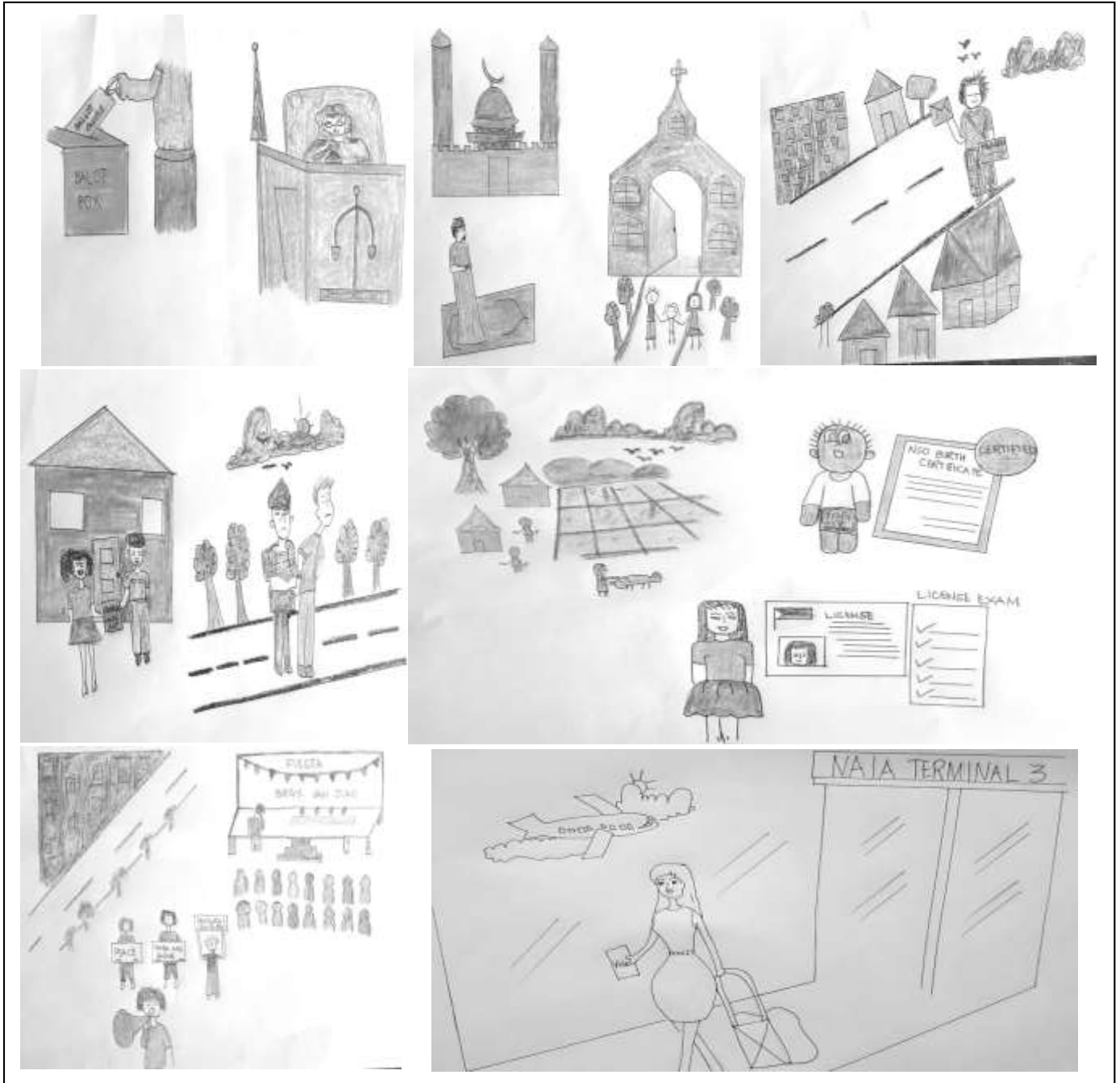
**Aralin
1**

**Tungkulin ng Pamahalaan sa Pagtataguyod ng
Karapatan ng Bawat Mamamayan**

Tuklasin

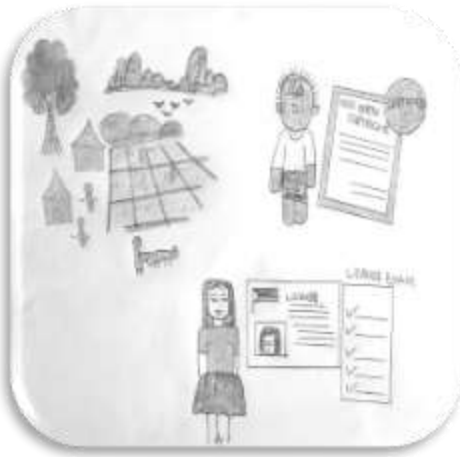
Alamin at Unawain ang nasa larawan.

Ano-ano ang masasabi mo sa mga Larawan?

Karapatan ng Mamamayang Pilipino

Karapatan sa buhay, kalayaan, at ari-arian

Ang bawat tao ay may karapatang mabuhay. Kailangang pangalagaan ang lahat ng bahagi ng kaniyang katawan, maging ang kanyang pag-iisip. Kasama nito ang pangangalaga sa mga nasa sinapupunan pa lamang.

Karapatan din ng bawat Pilipino ang mabuhay nang malaya. Sa pagiging Malaya, nagagamit ng tao ang kaniyang kaalaman at kasanayan. Subalit may hangganan ang kalayaang ito. Hindi maaring kumilos ang sinuman nang naayon sa sariling kagustuhan at kapakanakan ng iba.

Natutugunan ang karapatang ito sa pamamagitan ng mga programang pangkalusugan, pangkaayusan, at sa paghahanapbuhay. Kabilang sa mga ahensyang nangangalaga sa karapatang ito ang DOH, DND, DOTC, at DILG.

Naaayon din sa batas ang karapatan ng mga Pilipino na magmay-ari at gumamit ng mga ari-arian. Nangangahulugan ito na may hangganan din ang pagmamay-ari ng lupa, bahay, at iba pang ari-arian sa bansa. Halimbawa, ang sinumang nagnanais bumili at gumamit ng pampasaherong sasakyan ay kailangang sumunod sa mga karapatan ukol dito. Kailangan niya ang lisensiya, opisyal na pahintulot sa paggamit ng linya, at opisyal na rehistro ng sasakyan.

Ang mga may-ari ng bahay at lupa ay dapat magbayad ng taunang buwis para sa ari-arian.

Karapatan sa makatarungang pagpapairal ng batas

Ang mga tao ay hindi maaaring alisan ng buhay, kalayaan, at ari-arian maliban kung sa paraang pinahihintulutan ng batas. Halimbawa, ang isang taong nangutang at hindi nakabayad sa takdang panahon ay hindi mapaparatangang nagkasala kaya hindi siya mapaparusahan.

Itinakda ng batas na dapat muna siyang idemanda, dakpin, iharap sa hukuman, litisin, at saka parusahan kung napatunayang nagkasala. Kabilang ang DOJ sa nangangalaga sa karapatang ito.

Karapatan sa pantay na proteksyon sa batas

Lahat ay pantay-pantay sa proteksiyon sa batas. Halimbawa, dapat na parehong maparusahan ang mga taong nahuling nagsusulat sa mga pader ng paaralan. Hindi pantay ang proteksiyon sa batas kung isa lamang sa kanila ang mapaparusahan at ang isa ay patatawarin dahil siya ay nagmula sa maimpluwensiyang pamilya.

Walang itinatanging mamamayan ang pamahalaan.

Karapatan laban sa hindi makatarungang paghahaluhog at pagdakip

Walang maaaring maghaluhog o sumamsam ng mga kasulatan at iba pang bagay sa tahanan ng isang tao nang hindi naayon sa batas. Kailangan sa paghahaluhog at pagdakip ang utos ng hukuman. Ang *search warrant* o *warrant of arrest* ay nagmumula lamang sa isang hukom. Bago magpalabas ng mga utos kailangang munang tanugin ng mabuti ng hukom ang nagrereklamo at mga saksi. Dapat munang mapatunayang nagkasala ang inirereklamo o nasasakdal sa pamamamagitan ng mga ebidensiya. Lubos itong ipinatutupad ng DOJ, National Bureau of Investigation (NBI), at kapulisan.

Karapatan sa pagiging lihim ng komunikasyon at korespondinsya

Walang maaaring bumasa ng liham na ipinadala tinanggap ng isang tao kung wala siyang pahintulot. Magagawa lamang ito ng iba” kung may utos ang hukuman o kung hinihingi ng kaligtasanng publiko”alinsunod sa Saligang Batas.

Maaaring magreklamo sa kinauukulan ang sinumang makatanggap ng liham o paketeng bukas na, may sira, o kulang ang laman.

Ang Kawanihan ng Koreo ay may mga patakarang dapat sundin upang mapangalagaan ang mga komunikasyon at korespondensiya at maiwasan ang mga reklamo.

Karapatan sa pagsasalita, pamamahayag, at pagtitipon-tipon

Ang pagpapahayag ng opinion ay karapatan ng tao sa isang bansang demokratiko. Subalit ang karapatang ito ay hindi ganap. Ang karapatan sa pagsasalita ay hindi nagpahintulot sa isang tao na pagsalitaan ang kanilang kapuwa nang labag sa kalooban. Lalong walang karapatan ang sinuman na nagkalat ng balitang walang katotohanan.

Katulad ng karapatan sa pagsasalita ang karapatan sa pamamahayag. Malaya ang mga pahayagan na maglathala ng mga balita ngunit may hangganan din ang karapatan sa

pamamahayag. Ang mga pahayagan ay pinagbabawal ang maglathala ng anumang hihikayat sa paglabag sa batas.

Karapatan din ng tao na lumahok sa mga pulong upang maiparating sa pamahalaan ang mga ninanais. Subalit, ang pagtitipon ay hindi dapat makasagabal sa karapatan ng ibang taong ibig ding magharap ng mga opinion at kahilingan.

Karapatan sa Relihiyon

Ang bawat Pilipino ay may karapatan na maniniwala at maging kaanib ng alin mang relihiyon. Karapatan din mga pangkat ng relihiyon na magmay-ari ng mga lupa at gusali na nauukol lamang dapat sa mga gawaing panrelihiyon.

Pinahihintulutan ng Saligang Batas ang pagtuturo ng relihiyon sa mga mag-aaral sa

mga paaralang publiko ito ay kung pumapayag din ang mga magulang. Pinahintulutan ang pagtatalaga ng mga pari, ministro, at iba pang relihiyoso sa sandatahang lakas, bilangguan, bahay ampunan, at pamayanan ng mga may sakit na ketong.

Kalayaan sa paninirahan at paglalakbay

Ang paninirahan, saan man naisin at hindi lumalabag sa batas, ay karapatan ng bawat tao. Gayunpaman, ang pagtatayo ng bahay sa mga lansangan, liwasan, lupang publiko, at lupang pribado, nang walang pahintulot ay ipinangbabawal. Ito ang kautusang nilalabag ng mga impormal na paninirahan.

Sa pangungupahan sa tirahan, ang umuuupa ay maaaring paalisin ng may-ari kung hindi siya nagbabayad ayon sa kontrata. Nangangahulugan na ang kalayaan sa paninirahan ay may limitasyon din.

Ang karapatan sa paglalakbay ay karapatan din ng bawat tao. Hindi mahahadlangan ng pamahalaan ang sinumang nagnanais magtungo sa isang lugar, maliban kung ang nasabing lugar ay hindi bukas sa publiko dahil sa kagalingang pangkalusugan o pangkaligtasan. Kailangan ang mga legal na dokumento para sa mga ito, tulad ng karampatang permiso at lisensiya, ayon sa itinakda sa batas.

Kabilang sa mga ahensiyang namamahala dito ang DOTC at DOT.

Suriin

Sagutin Natin: Isulat ang mga sagot sa inyong notbuk o kwadermo

1. Paano itintaguyod ng pamahalaan ang pantay-pantay na proteksyon sa batas?
2. Ano ang mga salik sa pag-iisyu ng search warrant at warrant of arrest?
3. Ano ang karapatan laban sa hindi makatarungang paghahalughog at pagdakip?
4. Ano ang nakapaloob sa katipunan ng mga karapatan sa saligang batas?
5. Bakit kailangan ng bawat mamamayan ang karapatan.

Pagyamanin

GAWAIN-1

Panuto: Pagtambalin ang larawan sa **Hanay A** ang sagot nasa **Hanay B**
Isulat ang titik ng tamang sagot sa patlang.

HANAY A

HANAY B

_____ 1.

A. Malaya na bumoto

_____ 2.

B. Malaya sa
Pagsasalita

_____ 3.

C. Pumili ng sariling
relihiyon

_____ 4.

D. Ipagtanggol ang sarili

_____ 5.

E. Isilang at buhayin

Gawain-2

Panuto: Kulayan ng dilaw ang bilog sa hanay ng K kung tumutukoy sa karapatan ng mamamayan at kulayan ng asul ang bilog sa hanay ng T kung tungkulin ng pamahalaan.

	K	T
1. Pagtitipid sa paggamit ng tubig at koryente	☐	☐
2. Pantay-pantay na proteksiyon sa batas.	☐	☐
3. Pumili ng relihiyong kaaaniban.	☐	☐
4. Paglahok sa mga pulong	☐	☐
5. Pagpili ng lugar na nais tirhan	☐	☐
6. Bumili ng mga produktong gawa sa Pilipinas	☐	☐
7. Pagboto nang may katalinuhan	☐	☐
8. Pagbuo ng mga samahan	☐	☐
9. Pagsunod sa mga batas	☐	☐
10. Mamuhay nang mapayapa	☐	☐

Isaisip

Panuto: Basahin ang pangungusap sa bawat bilang at punan ang patlang ng naayon sa karapatan. Piliin ang tamang sagot sa loob ng kahon.

karapatan sa pantay na proteksyon sa batas, karapatan laban sa hindi makatarugang pagdakip, karapatan sa komunikasyon, karapatan sa relihiyon, karapatan para mabuhay, karapatan sa paninirahan,

- _____ 1. Ang isang kasambahay ay pinagbawalan ng kanyang amo makipag-usap sa pamilya sa cellpone.
- _____ 2. Si Gng Cruz ay pinagbawalan ang mga muslim magsimba tuwing Biyernes kasi may pasok.
- _____ 3. Ang batang ina ay tinatapon ang sanggol sa basurahan.
- _____ 4. Si Juan ay dinakip sa bahay na walang ipinakita na search warrant ang pulis.
- _____ 5. Ang Nanay ay sinampal ng lalaking lasing sa harap ng bahay.

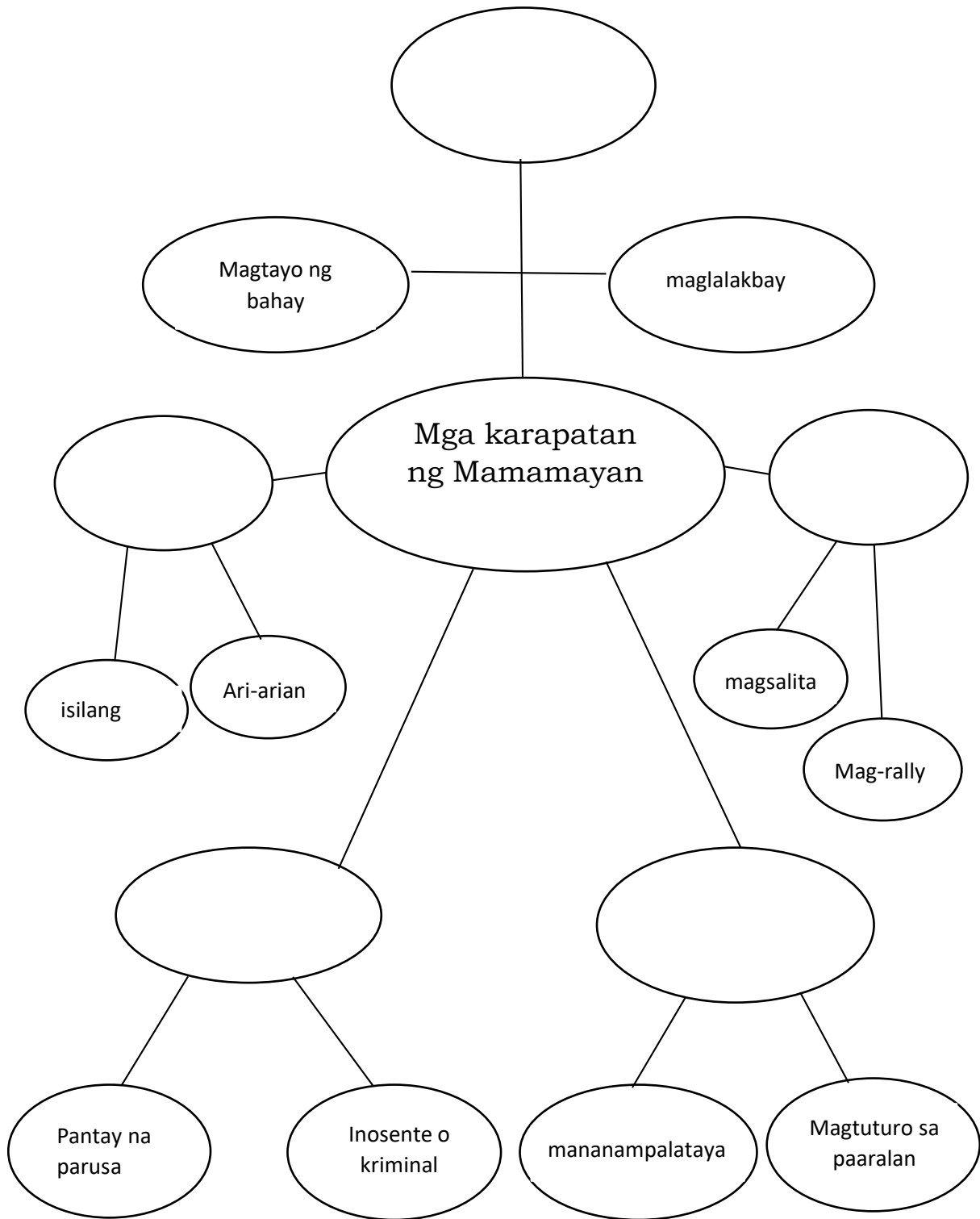

Tayahin

Panuto: Piliin ang titik ng tamang sagot. Bilugan ang bilang na angkop sa sagot.

1. Si Laura ay nangungupahan sa isang apartment siya ay hindi nakabayad agad ng upa. Pinaalis ng may-ari.
A. Karapatan na mabuhay
B. Karapatan sa pantay na proteksiyon
C. karapatan sa paninirahan
D. karapatan sa kuminikasyon
2. Ang magkapatid na Alex at Jose ay dinakip ng mga Pulis sa kanilang tahanan na walang warrant of arrest. Ano ang nalabag sa kanila?
A. karapatan sa makatarugang pagpairal ng batas
B. Karapatan sa pagsasalita
C. karapatan laban sa hindi makatarugang pagdakip
D. karapatan sa relehiyon
3. Ang isang dalaga na sinisiraan ng kapitbahay ng paninirang puri.
A. karapatan sa pamamahayag
B. kalayaan sa paninirahan
C. karapatan sa makatarugang pagpairal ng batas
D. karapatan na mabuhay
4. Ang pamilya Lopes ay nagbakasyon sa Boracay at hindi pinahintulotan ng kanilang alkalde. Anong karapatan nalabag?
A. karapatan na mabuhay
B. karapatan sa pagsasalita
C. karapatan sa makatarugang pag-iiral sa batas
D. kalayan sa paglalakbay
5. Si Lisa ay binugbog sa kaniyang asawa na lasing ayaw makialam ang kapitbahay. Ano ang tungkulin sa pamahalan?
A. Tungkulin ng pamahalaan na isumbong sa awtoridad
B. Pabayaon na ang pamilya
C. Tumulog sa kapwa
D. Maghintay kung tawagin ka

B. Punan ng mga karapatan ang bawat bilog ayon sa depinisyon. Isulat ang tamang sagot sa loob ng bilog

Karagdagang Gawain

Panuto: Gumawa ka ng isang Poster na nagpapakita ng Karapatan ng bawat mamamayan pumili lang ng isa. Gawing gabay ang rubrics sa paggawa nito upang makuha mo ang wastong puntos

RUBRIK SA PAGGAWA NG POSTER:

Pamantayan	Deskripsyon
Napakahusay (10)	Napakalinaw, napakalinis, at napaka-organisado ang pagkagawa
Katamtaman (7)	Hindi gaanong malinaw, hindi gaanong malinis, at hindi gaano ka-organisado ang pagkagawa
Di-gaanongMaayos (5)	Hindi malinaw, hindi malinis, at hindi organisado ang pagkagawa

Region IX: Zamboanga Peninsula Hymn – Our Eden Land

Here the trees and flowers bloom
Here the breezes gently Blow,
Here the birds sing Merrily,
The liberty forever Stays,

Here the Badjaos roam the seas
Here the Samals live in peace
Here the Tausogs thrive so free
With the Yakans in unity

Gallant men And Ladies fair
Linger with love and care
Golden beams of sunrise and sunset
Are visions you'll never forget
Oh! That's Region IX

Hardworking people Abound,
Every valleys and Dale
Zamboangueños, Tagalogs, Bicolanos,
Cebuanos, Ilocanos, Subanons, Boholanos,
Ilongos,
All of them are proud and true
Region IX our Eden Land

Region IX
Our..
Eden...
Land...

The Footprints Prayer

One night I had a dream. I dreamed
that I was walking along the beach
with the LORD.

In the beach, there were two (2) sets
of footprints – one belong to me and
the other to the LORD.

Then, later, after a long walk, I
noticed only one set of footprints.

“And I ask the LORD. Why? Why?
Why did you leave me when I am sad
and helpless?”

And the LORD replied “My son, My
son, I have never left you. There was
only one (1) set of footprints in the
sand, because it was then that I
CARRIED YOU!

Trees by Joyce Kilmer

I think that I shall never see
A poem lovely as a tree.

A tree whose hungry mouth is prest
Against the earth's sweet flowing
breast;

A tree that looks at God all day,
And lifts her leafy arms to pray;

A tree that may in Summer wear
A nest of robins in her hair;

Upon whose bosom snow has lain;
Who intimately lives with rain.

Poems are made by fools like me,
But only God can make a tree.

